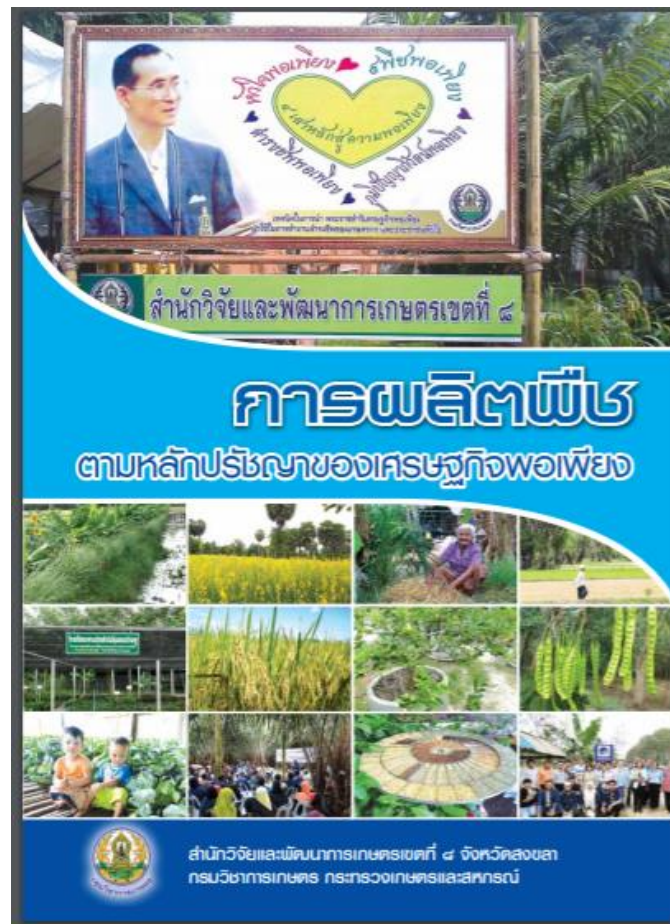

การจัดการระบบการผลิตพืชอย่างยั่งยืน
ตามหลักปรัชญาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

โดย

ธีชธาวินท์ สรรุโณ

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๘ กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับภาคเกษตรของประเทศไทยในทุกวันนี้เป็นปัญหาเชิงระบบที่มีความยุ่งยากซับซ้อนเนื่องจากเกี่ยวข้องกับกลไกในทุกระดับ ทั้งผลกระทบที่มาจาก การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก การขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาระดับประเทศ ลงมาถึงหน่วยที่เล็กอย่างครัวเรือนเกษตรกรรายย่อย ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มากที่สุด แต่มีความสามารถในการรับมือได้น้อยที่สุด และ กำลังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ที่ต้องหาวิธีการในการช่วยเหลือให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยความมั่นคง ทิศทางการพัฒนาการเกษตรของประเทศไทยนับจากนี้เป็นต้นไปหลายภาคส่วนจึงได้เห็นพ้องต้องกันในทิศทางการพัฒนาที่จะต้องสร้างความเข้มแข็งแก่ภาคเกษตรทั้งระบบ บนพื้นฐานของความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารวิชาการ เรื่อง การจัดการระบบการผลิตพืชอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ฉบับนี้ มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภูมิสังคมภาคใต้ตอนล่าง สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นหลักวิชาการ ทฤษฎี และ แนวทางการพัฒนาการผลิตพืช และการดำรงชีพของเกษตรกรรายย่อยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนให้การพัฒนาการผลิตพืชของเกษตรกรรายย่อยบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เป็นประโยชน์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน สามารถที่จะใช้เพื่อทำความเข้าใจถึงกระบวนการทัศน์ หลักการปรัชญา ตลอดจนเทคนิควิธีการในการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้พัฒนาการผลิตพืช และยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาประเทศด้านเกษตรกรรมตามแผนยุทธศาสตร์ของประเทศได้อีกด้วย

ธัชธาวินท์ สະรุโณ

๒๕๕๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๑
บทที่ ๑ บทนำ	๕
บทที่ ๒ สภาพทางภูมิสังคมพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง	๘
๑. ลักษณะทางภูมินิเวศเกษตร	๘
๑.๑ อาณาเขตและภูมิประเทศ	๘
๑.๒ ลักษณะทิวเขา	๘
๑.๓ ลักษณะพื้นที่ราบ	๙
๑.๔ ลักษณะลุ่มน้ำและลำน้ำ	๙
๑.๕ ลักษณะภูมิอากาศ	๙
๑.๖ ลักษณะดิน	๑๔
๒. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ	๑๙
๒.๑ ประชากรภาคเกษตร	๑๙
๒.๒ รายได้ - รายจ่าย ของครัวเรือนเกษตร	๑๙
๒.๓ การใช้ที่ดินทางการเกษตร	๒๒
๒.๔ การถือครองที่ดิน	๒๒
๓. สภาพภูมิสังคมรายจังหวัด	๒๗
๓.๑ จังหวัดตรัง	๒๗
๓.๒ จังหวัดพัทลุง	๒๗
๓.๓ จังหวัดสงขลา	๒๗
๓.๔ จังหวัดสตูล	๒๘
๓.๕ จังหวัดยะลา	๒๘
๓.๖ จังหวัดปัตตานี	๒๘
๓.๗ จังหวัดนราธิวาส	๒๙
๔. การใช้พื้นที่การผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๒๙
๕. ปริมาณการผลิตและการให้ผลผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๓๔
๕.๑ ยางพารา	๓๔
๕.๒ ข้าว	๓๕
๕.๓ ปาล์มน้ำมัน	๓๗
๕.๔ ลองกอง	๓๗
๕.๕ ทุเรียน	๓๙
๕.๖ มังคุด	๔๐
๕.๗ เงาะ	๔๑
๕.๘ มะพร้าว	๔๒
๕.๙ สับปะรด	๔๓

เรื่อง	หน้า
๕.๑๐ มูลค่าพืชเศรษฐกิจ	๔๖
๖. รายได้ รายจ่าย ด้านการผลิตพืช	๕๑
๖.๑ ด้านรายได้เงินสดจากพืชของครัวเรือนเกษตรกร	๕๑
๖.๒ รายจ่ายเงินสดทางพืชของครัวเรือนเกษตรกร	๕๑
๗. บทวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของภูมิสังคมและการผลิตพืชในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง	๕๖
๗.๑ จุดแข็ง	๕๖
๗.๒ จุดอ่อน	๕๗
๗.๓ โอกาส	๕๘
๗.๔ อุปสรรค	๕๘
เอกสารอ้างอิง	๕๙
บทที่ ๓ สถานการณ์ปัญหาการผลิตพืชและความยากจนของเกษตรกรรายย่อยภาคใต้ตอนล่าง	๖๐
๑. ปัญหาจากการเปลี่ยนผ่านวิถีทางการเกษตรแบบยังชีพสู่เกษตรกรเชิงการค้าหรือการปฏิบัติเชี่ยวชาญ	๖๐
๒. สถานการณ์ปัญหาและความจำเป็นที่นำไปสู่การพัฒนาการเกษตรในอนาคต	๖๑
๒.๑ สถานการณ์ภาพรวม	๖๑
๒.๒ สถานการณ์ปัญหาที่มีผลกระทบต่อภาคเกษตรของภาคใต้ตอนล่าง	๖๔
๓. ปัญหาความยากจนภาคเกษตร	๖๕
๓.๑ ภาวะหนี้สินครัวเรือนเกษตรกร	๖๕
๓.๒ สถานการณ์ความยากจน	๖๙
๔. ปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	๖๙
๔.๑ ความเสื่อมโทรมของที่ดินปลูกพืช	๖๙
๔.๒ สารพิษตกค้าง	๗๐
๕. ปัญหาด้านการผลิตพืชในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง	๗๒
๕.๑ ยางพารา	๗๒
๕.๒ ข้าว	๗๓
๕.๓ ปาล์มน้ำมัน	๗๓
๕.๔ ลองกอง	๗๔
๕.๕ ทุเรียน	๗๔
๕.๖ มังคุด	๗๕
๕.๗ เงาะ	๗๕
๕.๘ มะพร้าว	๗๖
๕.๙ สับปะรด	๗๖
๕.๑๐ การศึกษากลยุทธ์การผลิตการตลาดผลไม้ กรณีศึกษา ทุเรียน มังคุด เงาะ	๗๖
เอกสารอ้างอิง	๗๘

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔ แนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาการเกษตรสู่ความพอเพียงและยั่งยืน	๘๑
๑. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและพระราชดำริ	๘๑
๑.๑ เนื้อหาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๘๑
๑.๒ หลักพิจารณาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๘๑
๑.๓ หลักทฤษฎีใหม่	๘๓
๑.๔ หลักทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๘๖
๒. แนวความคิดการดำรงชีพอย่างยั่งยืน	
๒.๑ แนวทางการดำรงชีพอย่างยั่งยืน	๙๑
๒.๒ กรอบการทำงานตามแนวคิดการดำรงชีพอย่างยั่งยืน	๙๒
๓. ความสุขมวลรวมประชาชาติ	๙๖
๔. ดัชนีวัดการพัฒนามนุษย์	๙๖
๕. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบเกษตรยั่งยืน	๙๖
๕.๑ เกษตรยั่งยืน	๙๖
๕.๒ เกษตรยั่งยืนและความยั่งยืนของมนุษย์	๙๘
๕.๓ เกษตรผสมผสาน	๙๙
๕.๔ วนเกษตร	๑๐๐
๕.๕ เกษตรธรรมชาติ	๑๐๑
๕.๖ เกษตรอินทรีย์	๑๐๒
๖. การจัดระบบการปลูกพืช	๑๐๔
เอกสารอ้างอิง	๑๐๗
บทที่ ๕ การประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาการผลิตพืชอย่างยั่งยืน	๑๐๘
๑. การกำหนดเกณฑ์การชี้วัดการผลิตพืชและการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑๐๘
๑.๑ ตัวชี้วัดด้านความพอประมาณในการผลิตพืช	๑๐๙
๑.๒ ตัวชี้วัดด้านความมีภูมิคุ้มกัน	๑๑๐
๑.๓ ตัวชี้วัดด้านความมีเหตุมีผล และการวางกลยุทธ์	๑๑๑
๒. กระบวนการและเทคนิคในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการผลิตพืชและเพิ่มความพอเพียงในการดำรงชีพ	๑๑๑
๒.๑ เทคนิควิธีการในการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้ในการผลิตพืช	๑๑๑
๒.๒ องค์ประกอบ ๔ เสาหลักสู่ความพอเพียง	๑๑๒
๒.๓ การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางสังคม	๑๑๗
๓. กรณีศึกษาการนำ ๔ เสาหลักสู่ความพอเพียง ไปใช้ในการพัฒนาครัวเรือนต้นแบบการผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๑๑๘
๓.๑ การจำแนกระบบการปลูกพืชและเกษตรกรต้นแบบจังหวัดพัทลุง	๑๑๘

เรื่อง	หน้า
๓.๒ ผลการประเมินการผลิตพืชและการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนการพัฒนาและแนวทางในการพัฒนาการผลิตพืช	๑๑๙
๓.๓ แนวทางการพัฒนาการผลิตพืชจำแนกตามเกษตรกรต้นแบบ	๑๒๐
๓.๔ ผลการพัฒนาด้านการปลูกพืชผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง “๙ พืชผสมผสานพอเพียง”	๑๒๑
๓.๕ การพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง หรือ “ภูมิปัญญาวิถีต้นพอเพียง”	๑๒๔
๓.๖ ผลกระทบจากการพัฒนาการผลิตพืชที่มีต่อการดำรงชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง หรือ “ดำรงชีพพอเพียง”	๑๒๔
๓.๗ ผลลัพธ์ด้านการเป็นเกษตรกรต้นแบบตามแนวทาง ๔ เสาหลักสู่ความพอเพียง จำแนกตามระบบการปลูกพืช ๑๑ ต้นแบบ	๑๒๗
๓.๘ การจัดเวทีวิจัยสังเคราะห์	๑๓๒
๔. บทสรุปการพัฒนาครัวเรือนต้นแบบการผลิตพืชตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แนวทาง ๔ เสาหลักสู่ความพอเพียง	๑๓๓
๕. กรณีศึกษาการนำ ๔ เสาหลักสู่ความพอเพียง ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนต้นแบบการผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๑๓๓
๕.๑ วิเคราะห์และวางแผนการผลิตพืชในชุมชนเป้าหมายแบบชุมชนมีส่วนร่วม	๑๓๓
๕.๒ ผลการพัฒนาการปลูกพืชผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง หรือการพัฒนา “๙ พืช ผสมผสานพอเพียง”	๑๓๔
๕.๓ การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือการพัฒนา “ภูมิปัญญาวิถีต้นพอเพียง”	๑๓๔
๕.๔ การเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อสนับสนุนความสำเร็จในการพัฒนาการผลิตพืชตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑๓๕
๕.๕ การประเมินผลกระทบการผลิตพืชที่มีต่อความพอเพียงในการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑๓๖
๕.๖ บทสรุปการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการพืชเพื่อสร้างชุมชนต้นแบบการผลิตพืชตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๑๓๗
เอกสารอ้างอิง	๑๔๑
บทที่ ๖ แนวทางการพัฒนาการผลิตพืชเพื่อความพอเพียงและยั่งยืนในการดำรงชีพ	๑๔๒
๑. แนวทางการพัฒนาพืชรายได้	๑๔๒
๒. แนวทางการพัฒนาพืชอาหาร	๑๕๐
๓. แนวทางการพัฒนาพืชสมุนไพรสุขภาพ	๑๖๒
๔. แนวทางการพัฒนาพืชสมุนไพรป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๑๗๐
๕. แนวทางการพัฒนาพืชอาหารสัตว์	๑๗๗
๖. แนวทางการพัฒนาพืชอนุรักษ์ดินและน้ำ	๑๘๒
๗. แนวทางการพัฒนาพืชอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่น	๑๘๔
๘. แนวทางการพัฒนาพืชใช้สอย	๑๘๙

เรื่อง	หน้า
๙ แนวทางการพัฒนาพืชพลังงาน	๑๙๒
เอกสารอ้างอิง	๑๙๖
บทที่ ๗ เทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑๙๙
๑. เทคโนโลยีการจัดการผลิตยางพาราที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑๙๙
๒. เทคโนโลยีการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันที่ปลูกในสภาพนาของเกษตรกรรายย่อยที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๒๐๗
๓. เทคโนโลยีการจัดการผลิตลอมกอกที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๒๑๒
๔. เทคโนโลยีการจัดการผลิตทุเรียนที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๒๑๔
๕. เทคโนโลยีการจัดการผลิตมังคุดคุณภาพที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๒๑๖
๖. เทคโนโลยีการจัดการผลิตเงาะที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๒๒๒
๗. เทคโนโลยีการจัดการผลิตมะพร้าวที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๒๒๔
๘. เทคโนโลยีการจัดการผลิตสับปะรดเพื่อบริโภคผลสดที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๒๒๖
๙. เทคโนโลยีการจัดการผลิตพืชเศรษฐกิจท้องถิ่นชนิดอื่นๆที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๒๓๕
๙.๑ เทคโนโลยีผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตสละ	๒๓๕
๙.๒ เทคโนโลยีผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตสะตอ	๒๓๖
๙.๓ เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการกำจัดแมลงวันทองเจาะผลมะระ	๒๓๗
๙.๔ เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้สารสกัดป้องกันกำจัดศัตรูถั่วฝักยาว	๒๓๙
๙.๕ เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตข้าว	๒๓๙
๙.๖ เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตมันเทศก่อนข้าว	๒๔๑
๙.๗ เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตแตงกวาก่อนข้าว	๒๔๒
๙.๘ เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตแตงโมก่อนข้าว	๒๔๒
๙.๙ เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปลูกข้าวโพดหวาน	๒๔๒
๙.๑๐ เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปลูกพืชต่างระดับ	๒๔๔
๙.๑๑ เทคโนโลยีผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตพริก	๒๔๔
๙.๑๒ เทคโนโลยีผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตดาวเรือง	๒๔๕
เอกสารอ้างอิง	๒๔๖

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๘ บทสรุปแนวทางการจัดการระบบการผลิตพืชอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	๒๔๘
๑. ใช้กรอบแนวความคิดและหลักการในการพัฒนาสู่พอเพียงและยั่งยืน	๒๕๐
๒. ใช้กระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”	๒๕๐
๓. พัฒนาการผลิตพืช ตามแนวทาง “๔ เสาหลักสู่ความพอเพียง”	๒๕๐
๔. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวยางสังคม	๒๕๓
๕. การประเมินผลและพลวัตการปรับปรุงการผลิตเพื่อสร้างความยั่งยืน	๒๕๓
๖. ความสอดคล้องและการนำไปขับเคลื่อนเชิงนโยบายการพัฒนาประเทศ	๒๕๕
๗. การใช้แนวทาง “๔ เสาหลักสู่ความพอเพียง” เพื่อเป็นเครื่องมือการวิจัยและพัฒนา ระบบการผลิตพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๒๕๖
ภาคผนวก	๒๕๗
ก. พืชสมุนไพร ประโยชน์และสรรพคุณ	๒๕๗
ข. การใช้แนวทาง “๔ เสาหลักสู่ความพอเพียง” เพื่อเป็นเครื่องมือการวิจัยการพัฒนา ระบบการผลิตพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๒๗๓

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ ปริมาณฝนตกกรายปี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๖ ณ สถานีตรวจอากาศในจังหวัดภาคใต้ ตอนล่าง	๑๒
๒.๒ อุณหภูมิสูงสุด ต่ำสุดรายปี (องศาเซลเซียส) ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๖ ณ สถานีตรวจ อากาศในจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง	๑๓
๒.๓ กลุ่มดินที่พบมากในพื้นที่แต่ละจังหวัดต่างๆ ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง	๑๘
๒.๔ สรุปประชากร แรงงานภาคเกษตรของครัวเรือนเกษตร ปีเพาะปลูก ๒๕๕๓/๕๔	๒๐
๒.๕ รายได้ - รายจ่าย รายได้สุทธิของครัวเรือนเกษตร ปีเพาะปลูก ๒๕๕๓/๕๔	๒๑
๒.๖ เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ปี ๒๕๕๕	๒๓
๒.๗ เนื้อที่และการใช้ประโยชน์ที่ดิน รายจังหวัด ปี ๒๕๕๕	๒๔
๒.๘ เนื้อที่ใช้ประโยชน์ในการปลูกพืช รายจังหวัด ปี ๒๕๕๕	๒๕
๒.๙ การถือครองพื้นที่ ปีเพาะปลูก ๒๕๕/ต่อ๕๔	๒๖
๒.๑๐ การใช้ประโยชน์ที่ดิน และประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน ปีเพาะปลูก ๒๕๕๓/๕๔	๓๓
๒.๑๑ การผลิตยางพารารายจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๓๔
๒.๑๒ การผลิตข้าวนาปี นาปรัง รายจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๓๖
๒.๑๓ การผลิตปาล์มน้ำมัน รายจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๓๗
๒.๑๔ การผลิตถลุงทอง รายจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๓๘
๒.๑๕ การผลิตทุเรียน รายจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๓๙
๒.๑๖ การผลิตมังคุด รายจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๔๐
๒.๑๗ การผลิตเงาะ รายจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๔๑
๒.๑๘ การผลิตมะพร้าว รายจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๔๒
๒.๑๙ การผลิตสับปะรด รายจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๔๓
๒.๒๐ พื้นที่ปลูกไม้ผลผสมผสาน รายจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๔๔
๒.๒๑ พื้นที่การผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕ (ไร่)	๔๕
๒.๒๒ มูลค่าการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญบางชนิด รายจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง ณ ราคา ปี ๒๕๕๕ (ล้านบาท)	๔๙
๒.๒๓ ร้อยละมูลค่าการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญบางชนิด รายจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง ณ ราคา ปี ๒๕๕๕	๕๐
๒.๒๔ องค์ประกอบรายได้เงินสดเกษตรทางด้านพืชที่สำคัญของครัวเรือนเกษตรภาคใต้ ตอนล่าง ปีเพาะปลูก ๒๕๕๓/๕๔	๕๒
๒.๒๕ องค์ประกอบรายจ่ายเงินสดเกษตรทางด้านพืช ของครัวเรือนเกษตร ปีเพาะปลูก ๒๕๕๓/๕๔	๕๔
๒.๒๖ องค์ประกอบรายจ่ายเงินสดเกษตร (ทางพืช) ตามประเภทค่าใช้จ่าย ของครัวเรือน เกษตร ปีเพาะปลูก ๒๕๕๓/๕๔	๕๕

ตารางที่	หน้า	
๓.๑	รายละเอียดหนี้สินครัวเรือนภาคเกษตรของประเทศไทย ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒- ๒๕๕๕	๖๖
๓.๒	จำนวนครัวเรือนเกษตรผู้เป็นหนี้ ขนาดหนี้สิน สินเชื่อ ของครัวเรือนเกษตร ปี เพาะปลูก ๒๕๕๓/๕๔	๖๗
๓.๓	จำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามจังหวัด ปี ๒๕๓๙-๒๕๕๖	๖๘
๓.๔	ร้อยละของตัวอย่างดินที่มีคุณสมบัติไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชในพื้นที่ ภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๒-๒๕๕๖	๗๐
๓.๕	ต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบที่สวน	๗๒
๕.๑	จำนวนชนิดพืช ที่ปลูกผสมผสานเพื่อความพอเพียง ในครัวเรือนเกษตรกรต้นแบบ จังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๓	๑๒๓
๕.๒	รายได้ รายจ่าย ของเกษตรกรต้นแบบการปลูกพืชตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัด พัทลุง ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๓	๑๒๙
๕.๓	คะแนนตัวแปรที่วัดความพอเพียง ของครัวเรือนเกษตรกรพัฒนาต้นแบบ จังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๓	๑๓๐
๕.๔	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพอเพียงของครัวเรือนเกษตรกร	๑๓๑
๕.๕	คะแนนและระดับตัวแปรการดำรงชีพของเกษตรกรชุมชนการปลูกพืชตามแนว เศรษฐกิจพอเพียง ก่อนและหลังการพัฒนา	๑๓๘
๕.๖	คะแนนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Pearson Correlation ระหว่างคะแนนความ พอเพียงกับตัวแปรการดำรงชีพของเกษตรกรเครือข่ายการปลูกพืชตามแนว เศรษฐกิจพอเพียง	๑๔๐
๖.๑	ปริมาณใยอาหารที่มีในผักพื้นบ้าน	๑๕๒
๖.๒	ปริมาณแคลเซียมที่มีในผักพื้นบ้าน	๑๕๓
๖.๓	ปริมาณฟอสฟอรัสที่มีในผักพื้นบ้าน	๑๕๓
๖.๔	ปริมาณธาตุเหล็กที่มีในผักพื้นบ้าน	๑๕๔
๖.๕	ปริมาณเบต้าแคโรทีนที่มีในผักพื้นบ้าน	๑๕๕
๖.๖	ปริมาณวิตามินเอที่มีในผักพื้นบ้าน	๑๕๕
๖.๗	ปริมาณวิตามินซีที่มีในผักพื้นบ้าน	๑๕๖
๖.๘	ผักพื้นบ้านที่มีสารอาหารประเภทโปรตีน	๑๕๖
๖.๙	ผักพื้นบ้านที่มีสารอาหารประเภทคาร์โบไฮเดรต	๑๕๗
๖.๑๐	พืชและแมลงศัตรูพืชที่สามารถใช้สารสกัดจากสะเดามาป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช	๑๗๒
๖.๑๑	ชนิดศัตรูพืชและพืชที่มีสารสำคัญในการป้องกันกำจัด	๑๗๖
๖.๑๒	ผลผลิตน้ำหนักสดและน้ำหนักแห้งของอ้อยอาหารสัตว์โคลน Phil ๕๘-๒๖๐xK๘๔-๒๐๐ ที่อายุต่างกัน	๑๗๙
๖.๑๓	คุณค่าทางโภชนะของอ้อยอาหารสัตว์โคลน Phil ๕๘-๒๖๐xK๘๔-๒๐๐ แห้งที่อายุแตกต่างกัน	๑๗๙
๖.๑๔	ผลผลิตใบสดและใบแห้งของมันสำปะหลังพันธุ์ต่างๆ ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา รวม ๔ ครั้งตลอดการทดลอง	๑๘๑

ตารางที่	หน้า
๖.๑.๕ ปริมาณธาตุอาหารของพืชปุ๋ยสด (ร้อยละ)	๑๘๔
๗.๑ คณะกรรมการประเมินด้านเศรษฐกิจพอเพียง ของครัวเรือนเกษตรกรพัฒนาต้นแบบ จังหวัดพัทลุง เฉลี่ยปี ๒๕๕๑-๕๓	๒๐๑
๗.๒ คำแนะนำการปลูกพืชร่วมยางพารา	๒๐๓
๗.๓ ผลของการใส่ปุ๋ยต่อผลผลิตยางและรายได้ของเกษตรกรในแต่ละภาค	๒๐๔
๗.๔ ผลผลิตยางพาราแปลงทดสอบการใส่ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีของเกษตรกร จังหวัดพัทลุง (กรั่มต่อต้นต่อวัน)	๒๐๕
๗.๕ การผสมปุ๋ยใช้เอง	๒๐๖
๗.๖ ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ใส่ปุ๋ยแบบต่างๆ ในพื้นที่ปลูกแบบขุดคูยกร่องพื้นที่นาเกษตรกร ปี ๒๕๕๓	๒๐๙
๗.๗ ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ใส่ปุ๋ยแบบต่างๆ ในพื้นที่ปลูกแบบไถยกร่องพื้นที่นาเกษตรกร ปี ๒๕๕๓	๒๑๐
๗.๘ ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ใส่ปุ๋ยแบบต่างๆ ในพื้นที่ปลูกแบบไถยกร่องพื้นที่นา ดินเหนียว ปนทราย แปลงทดลอง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง ปี ๒๕๕๓	๒๑๑
๗.๙ ผลผลิตมังคุด ในการทดสอบเทคโนโลยีการผลิตมังคุดคุณภาพแบบ GAP ปี ๒๕๔๙- ๒๕๕๑	๒๑๙
๗.๑๐ ผลผลิตและคุณภาพผลผลิตแปลงมังคุดทดสอบต่างพื้นที่จังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๕๒	๒๒๐
๗.๑๑ ผลผลิตมังคุด ในการทดสอบเทคโนโลยีการผลิตมังคุดคุณภาพ แบบอินทรีย์ ปี ๒๕๔๙-๒๕๕๐	๒๒๒
๗.๑๒ ผลผลิต แปลงทดสอบการปรับใช้ปุ๋ยในคำแนะนำ GAP และช่วงอายุบังคับดอกเพื่อ เพิ่มผลผลิตสับปะรดในจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๑ (๗,๖๐๐ ต้นต่อไร่)	๒๓๐
๗.๑๓ คุณภาพผลผลิตสับปะรดรุ่นที่ ๑-๒ แปลงทดสอบการปรับใช้ปุ๋ยในคำแนะนำ GAP และช่วงอายุบังคับดอกเพื่อเพิ่มผลผลิตสับปะรดในจังหวัดพัทลุง ปี๒๕๔๙- ๒๕๕๑ (๗,๖๐๐ ต้นต่อไร่)	๒๓๑
๗.๑๔ ผลตอบแทนการผลิตผลผลิต แปลงทดสอบการปรับใช้ปุ๋ยในคำแนะนำ GAP และช่วง อายุบังคับดอกเพื่อเพิ่มผลผลิตสับปะรดในจังหวัดพัทลุง ปี๒๕๕๐-๕๑ (๗,๖๐๐ ต้นต่อไร่)	๒๓๒
๗.๑๕ ผลผลิต และผลตอบแทน สับปะรดรุ่นที่ ๑ แปลงทดสอบการปรับใช้ปุ๋ยในคำแนะนำ GAP เพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพสับปะรดในจังหวัดพัทลุง ปี๒๕๕๑ (๔,๓๕๔ ต้นต่อไร่)	๒๓๓
๗.๑๖ ผลผลิตจำแนกตามคุณภาพเกรดเนื้อแก้วสับปะรดรุ่นที่ ๑ แปลงทดสอบการปรับใช้ ปุ๋ยในคำแนะนำ GAP เพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพสับปะรดในจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๕๑ (๔,๓๕๔ ต้นต่อไร่)	๒๓๔

ตารางที่	หน้า
๗.๑๗ การพัฒนาเทคโนโลยีผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตสละ อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๕๕	๒๓๖
๗.๑๘ ข้อมูลผลผลิตสละต่อบ้านไร่ ต.ควนมะพร้าว อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๕๕	๒๓๗
๗.๑๙ จำนวนแมลงที่ติดกับดักกาวเหนียว และผลตอบแทนการปลูกมะระ และบวบของ เกษตรกรจังหวัดพัทลุง	๒๓๘
๗.๒๐ ผลการทดสอบภูมิปัญญาการปลูกข้าวของเกษตรกรจังหวัดพัทลุง	๒๔๐
๗.๒๑ ผลผลิตและผลตอบแทนการผลิตมันเทศก่อนข้าวของเกษตรกรจังหวัดพัทลุง	๒๔๑
๗.๒๒ ผลผลิตและผลตอบแทนการปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกรจังหวัดพัทลุง	๒๔๓

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า	
๒.๑	แผนที่แสดงอาณาเขตจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง	๘
๒.๒	ลักษณะภูมิประเทศและสภาพลุ่มน้ำ ภาคใต้ตอนล่าง	๑๑
๒.๓	การกระจายตัวของฝนรายเดือน ๔๘ ปี ระหว่าง ปี ๒๕๓๓-๒๕๔๐	๑๑
๒.๔	กลุ่มชุดดินสำคัญที่ใช้ในการปลูกพืชในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง	๑๗
๒.๕	แผนที่การกระจายตัวของกลุ่มชุดดินที่สำคัญในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง	๑๗
๒.๖	รายได้ - รายจ่าย ของครัวเรือนเกษตรกรภาคใต้ตอนล่าง	๑๙
๒.๗	การใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกรต่อครัวเรือนในจังหวัดตรัง (ไร่, ไร่ย่อย)	๓๐
๒.๘	การใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกรต่อครัวเรือนในจังหวัดพัทลุง (ไร่, ไร่ย่อย)	๓๐
๒.๙	การใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกรต่อครัวเรือนในจังหวัดสงขลา (ไร่, ไร่ย่อย)	๓๐
๒.๑๐	การใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกรต่อครัวเรือนในจังหวัดสตูล (ไร่, ไร่ย่อย)	๓๑
๒.๑๑	การใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกรต่อครัวเรือนในจังหวัดปัตตานี (ไร่, ไร่ย่อย)	๓๑
๒.๑๒	การใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกรต่อครัวเรือนในจังหวัดยะลา (ไร่, ไร่ย่อย)	๓๑
๒.๑๓	การใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกรต่อครัวเรือนในจังหวัดนราธิวาส (ไร่, ไร่ย่อย)	๓๒
๒.๑๔	การใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกรต่อครัวเรือนในภาคใต้ตอนล่าง (ไร่, ไร่ย่อย)	๓๒
๒.๑๕	พื้นที่ปลูกพืชยางพารา (ไร่, ไร่ย่อย) ในจังหวัดต่างๆของภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๓๔
๒.๑๖	พื้นที่ปลูกข้าวนาปี (ไร่, ไร่ย่อย) ในจังหวัดต่างๆของภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๓๕
๒.๑๗	พื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง (ไร่, ไร่ย่อย) ในจังหวัดต่างๆของภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๓๕
๒.๑๘	พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (ไร่, ไร่ย่อย) ในจังหวัดต่างๆของภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๓๗
๒.๑๙	พื้นที่ปลูกลองกอง (ไร่, ไร่ย่อย) ในจังหวัดต่างๆของภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๓๘
๒.๒๐	พื้นที่ปลูกทุเรียน (ไร่, ไร่ย่อย) ในจังหวัดต่างๆของภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๓๙
๒.๒๑	พื้นที่ปลูกมังคุด (ไร่, ไร่ย่อย) ในจังหวัดต่างๆของภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๔๐
๒.๒๒	พื้นที่ปลูกเงาะ (ไร่, ไร่ย่อย) ในจังหวัดต่างๆของภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๔๑
๒.๒๓	พื้นที่ปลูกมะพร้าว (ไร่, ไร่ย่อย) ในจังหวัดต่างๆของภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๔๒
๒.๒๔	พื้นที่ปลูกสับปะรด (ไร่, ไร่ย่อย) ในจังหวัดต่างๆของภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๔๓
๒.๒๕	พื้นที่ปลูกพืชผสมผสาน (ไร่, ไร่ย่อย) ในจังหวัดต่างๆของภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๕	๔๔
๒.๒๖	มูลค่าพืชเศรษฐกิจบางชนิดของ จังหวัดตรัง ปี ๒๕๕๕ (ล้านบาท)	๔๗
๒.๒๗	มูลค่าพืชเศรษฐกิจบางชนิดของ จังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๕๕ (ล้านบาท)	๔๗
๒.๒๘	มูลค่าพืชเศรษฐกิจบางชนิดของ จังหวัดสงขลา ปี ๒๕๕๕ (ล้านบาท)	๔๗
๒.๒๙	มูลค่าพืชเศรษฐกิจบางชนิดของ จังหวัดสตูล ปี ๒๕๕๕ (ล้านบาท)	๔๗
๒.๓๐	มูลค่าพืชเศรษฐกิจบางชนิดของ จังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๕๕ (ล้านบาท)	๔๘
๒.๓๑	มูลค่าพืชเศรษฐกิจบางชนิดของ จังหวัดยะลา ปี ๒๕๕๕ (ล้านบาท)	๔๘
๒.๓๒	มูลค่าพืชเศรษฐกิจบางชนิดของ จังหวัดนราธิวาส ปี ๒๕๕๕ (ล้านบาท)	๔๘
๒.๓๓	องค์ประกอบรายจ่ายเงินสดทางพืชต่อครัวเรือนเกษตรกรภาคใต้ตอนล่าง (บาท, ไร่ย่อย)	๕๒
๓.๑	ภาวะหนี้สินบาทต่อครัวเรือนของเกษตรกรในภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๓๙-๒๕๕๖	๖๖

ภาพที่	หน้า	
๔.๑	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๘๓
๔.๒	กรอบการทำงานการดำรงชีพอย่างยั่งยืน (Sustainable livelihoods framework)	๙๕
๕.๑	สัญลักษณ์ในการเผยแพร่ “๔ เสาหลักสู่ความพอเพียง” เทคนิควิธีการในการประยุกต์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้ในการผลิตพืช	๑๑๒
๕.๒	การพัฒนาชุมชนต้นแบบการผลิตพืชตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดพัทลุง	๑๔๑
๖.๑	การปฏิบัติที่เป็นสาเหตุทำให้ประสิทธิภาพการผลิตต่ำและต้นทุนการผลิตสูง	๑๔๓
๖.๒	แนวทางจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตพืช	๑๔๔
๖.๓	พืชสมุนไพรบางชนิดที่ระบุในตำรายาแห่งชาติ	๑๖๙
๖.๓	อ้อยอาหารสัตว์ และ มันสำปะหลังอาหารสัตว์	๑๘๑
๖.๔	พืชพื้นเมืองภาคใต้ตอนล่างบางชนิด	๑๘๘
๖.๕	ไผ่ที่นำสนใจบางชนิด	๑๙๑
๗.๑	ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) สับปะรดพัทลุง	๒๒๗